

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMÉGYESI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

ELŐRE!

Irta: Dr. Nagy György orsz. gyűl. képviselő.

Január 10-én újra megnyíltak a képviselőház kapui. Megkezdődött a törvényhozás munkája.

Csak úgy lesz eredményes, áldásos a munka, ha erős hit, acélos akarat irányítja a nemzet jövőjének munkáit. A Jövőnek munkájában hősök lelkesedésével, férfiak erélyével kell részt vennünk.

Nagy, nehéz, de dicsőséges munka vár reánk. Magyarország függetlenségének megalapozása. A szabad, önálló Magyarország temploma alapkövének letétele. Előkészítése a nemzeti élet újabb ezredévének. Egy szebb, mert szabadabb milleniumának.

Áldom a jó Istent, hogy részt enged vennem ebben a munkában! Gyönyörűséggel vállalom a részem. Tudom a munka nehézségét és ismerem gyengeségemet. De mégsem félek. Nem csüggedek. Erős hitemen megtörik a csüggedés. Lelkesedésem tüzeben összeég az aggodalom. Akaratom megedzi, megacélozza az erőt.

Egy jelszót ismerek: *Előre!* Az én zászlóm, a vérrel szentelt, könnyel áldott függetlenségi és 48-as lobogó. Bátor kezekkel magasra tartom. Gyermeki korban állottam alája. E zászlóhoz fűz a gyermekévek minden gyógy emléke. De odafűz a férfiévek minden szenvedése, küzdése, kinja. diadala!

Gyönyörűséggel telik el a lelkem, ha elgondolom, hogy az egész Székelyföldet milyen diadalmasan meghódította a függetlenségi eszme! Ott élt már azelőtt is a lelkekben, a tiszta tüzü, szittya dobogásu szívekben. De sokan csak titokban mertek áldozni a függetlenségi eszme oltárán. Most bátran ad visszhangot az ajak a szív dobogásának. S ez a visszhang szabadságot, függetlenséget hirdet!

Nemzeti függetlenségünkért, állami önállóságunkért vívott harcban bátor szívűeknek, kitaróknak, áldozatkészeknek kell lennünk Ravasz, kitanult, kegyetlen ellenséggel, az osztrákkal van dolgunk. Az ilyen ellenséggel szemben bűn volna az elnézés, a nagylelkűség. Kegyelmet ne kérjünk, de ne is adjunk! Tanítsuk meg arra a történelmi igazságra: „Ne bántsd a magyart!”

Mint Jeruzsálem temploma építőinek egyik kezében a munka vakoló kancala volt, a másikban a harcok véres fegyvere, úgy reánk is kettős munka, kettős kötelesség vár. Míg egyfelől építjük, alapozzuk nemzeti létünk templomát, addig másfelől vigyáznunk kell, hogy munkánkat össze ne rontsa a százados ellenség. Bölcsesség és elszántság, megfontolás és lelkesedés kell irányítson minket. A békének minden erényével, a harcok minden erejével kell felruházva lennünk. A tapasztalat bölcsessége forrjon össze az ifjuság szilaj lelkesedésével. Villanjon a kard, de az ész irányítsa csapását Robbanjanak a sziklák, de a lelkesedés, a hit faragja azokból az építendő templom köveit. Békében: lelkesedés, harcban: bölcsesség, ez a maradandó siker titka. Ez az út vezet a nemzeti nagysághoz. Ez az út vezet az ígért földjére, a szabad, független, önálló Magyarország földjére!

Erről az utról nem szabad letérnünk. A csüggedés, a kishitűség le ne csábítson. Egy jelszót ismerjünk csak: *Előre!*

Fővárosi levél.

Budapest január 24.

Néhai Podmaniczky Frigyes báróról, a „Nemzeti színház” volt intendánsáról maradt ránk az a klasszikus mondás, hogy „Shakespeare vagy jól kell adni, vagy sehogy, de adni kell”.

Ez a klasszikus mondás jut önkéntelen az eszünkbe, mikor szemünk elé tárul az a féktelenül dühöngő harc és háboru, mely a politikai pártok között elementáris erővel kitört, midőn egyszerre, szinte váratlanul, mint a bomba: a házszabályrevízió kényes kérdése a nyilvánosság elé jutott.

Mert a házszabályrevízió olyan, mint Shakespeare a báró Podmaniczky híres mondásában: a házszabályrevíziót vagy jól kell megcsinálni, vagy sehogy, de meg kell csinálni!

Hogy meg kell csinálni, azt már rég tudták és tudják az összes politikai tényezők, a kormány ép úgy, mint a képviselők, de érezte feltétlen szükségességét az egész nemzet is, midőn türelmetlenül, szinte lázas idegességgel kísérte a parlament meddő munkálkodását, a horvátok bűnös garázdálkodásának idején; midőn szégyenpirtól borítva kénytelen volt tétlenül tűrni, hogy a magyar

törvényhozás termében, melyet magyar véren szerzett milliókból, a magyar nemzet emelt a magyar törvényhozásnak, heteken, sőt hónapokon át a magyar nyelv csak vendégként szólalhatott meg a saját házában, mert idegen kalandorok akadtak, a kik a vendégszeretet jogával visszaélve, kiverték a gazdát a házból, és csupán csak általuk értett idegen nyelven megtorlatlanul gyalázták és becsmérelték azt a nemzetet, mely házában egyenlő joggal testvérekké fogadta őket.

És idegen vendégeink szemérmetlen viselkedése miatt, holt pontra jutott egész politikai életünk; az égetően sürgős kérdések háttérbe szorultak és minden erőnk kimerült az áldatlan harcban, melyet a magyar nemzet védelmére, — a horvátokkal szemben, — folytatnunk kellett. A közhasznú alkotások egész tömege lezorzult a napirendről miatta; az idő, mely egy parlament életében még drágább, mint az egyéni életben, haladt, repült el felettünk meddő tétlenségben.

Volt-e akkor csak egy igaz magyar ember is e nemzet kebelében, a ki ne érezte volna házszabályainak gyengeségét és elavultságát, mely az ilyen kalandoroknak — a magyarság hátrányára, — nyitott kaput tárt fel? Volt-e és van-e igaz lelkű magyar ember, aki akkor éppen úgy mint most, nem érezte volna lelke mélyén annak elkerülhetlen szükségességét, hogy kell keresni és találni olyan módot, olyan eszközt, mely a Házat ettől a nyügtől, ettől a békától felszabadítsa és lehetővé tegye, hogy ez a parlament, melynek napjai ugyanis megszámlálvák, most már a hátralevő rövid időt, a komoly, hasznos munkára, a nemzet jövő gazdasági megalapozására használhassa fel?

A helyzet égetően követelte a házszabályok revízióját; a kényszer elől tovább kitérni nem lehetett, ezt belátták az összes politikai tényezők, be kellett tehát látni magának a nemzetnek is...

Nyílt kérdés csak az lehetett és maradhatott, milyen legyen az a házszabálymódosítás, mely míg egyrészt gátat vetne az idegen térfoglalásnak, más oldalról megvédje alkotmányunk egyik legszilárdabb alapját: a szólásszabadságot.

Kényes kérdés, melynek megoldása sokkal nehezebb, mint egyelőre látszik. És a kérdések legelseje az: vajjon a házszabály revíziójának eszméje csakugyan a mi kényszerülte helyzetünkől ered-e vagy már benne foglaltatott abban a paktumban, melyet átmeneti kormányunk vezető férfiai a koronával kötöttek

akkor, mikor a béke helyreállítására korona és nemzet között vállalkoztak?

Mert első esetben a nemzet kívánalmából domborodott volna ki, és a mit a nemzet kíván, a nemzet óhajt, az nem lehet veszedelmes és káros magára a nemzetre nézve; míg a másik esetben, ha Ausztria követelte volna, feltétlenül olyan fegyverül szolgálhatna a nemzet ellen, mely még a nyílt abszolutizmusnál is veszedelmesebb; mert akkor teljesen kiszolgáltatna egy rabszolga többségnek, mely vakon megszavazna ujonctöbbséget, létszámemelést, adóemelést és minden szépet és jót, a mi Bécsnek tetszenék, de nemzeti törekvéseinket, törvényadta jogainkat teljesen tönkre tehetné.

Szükséges volt tehát, és szükséges még továbbra is az a vihar, mely a házszabályrevízióra csak tisztító hatással bír; tudjuk — mert láttuk, — hogy már megelőző kormányaink, különösen Bánffy és Tisza, éppen a házszabályrevízió viharaiiban buktak el, mert nem találkoztak a nemzet bizalmával. Most változott ugyan a helyzet, mert mostani kormányunk olyan egyénekből alakult, a kiknek tiszta és mocsoktalan hazafiságában ha meg nem bizhatnánk, kétségbe kellene esnünk országunk jövője, hazánk sorsa és nemzetünk jóléte felett.

Wekerle miniszterelnök többszörsen hangsúlyozta, hogy a házszabályrevízió nem foglaltatik a paktumban, nem a korona kijelentett kívánsága, hanem az általános helyzetből folyó politikai kényszer eredménye; Kossuth Ferenc, Justh Gyula, Apponyi Albert és Andrássy Gyula miniszterek, a parlamenti működés biztos mederbe való terelésére elkerülhetetlennek tartják, a pártok többsége melléjük sorakozik, nem szabad tehát bizalmatlanságunkkal azt demonstrálnunk, hogy a revízió a magyar nemzeti akarat békóba szorításának szolgál csak eszközül.

Tisztelnünk és becsülnünk kell minden igaz hazafi aggályát, mely legjogosultabb most, midőn egyik legföltettebb nemzeti kincsünk, nemzeti jogunkról van szó; bölcs higgadsággal kell mérlegelnünk minden érvet, minden ellenvetést, még a legtulzottabb aggályokat is, de tenni kell valamit, mert az lehetetlen, hogy a drága idő ismét csak személyes harcok, személyes érdekek áldozatul essék.

Most tomboljon a vihar, tisztítsa meg a levegőt, és kerüljön ki a házszabályrevízió a magasan szárnyaló vitából oly fényesen, hogy alkotmányos életünk legszentebb palládiumát árnyékával el ne homályosítsa, hogy

nemzeti törekvéseinknek soha békó-jául ne szolgálhasson.

*

A képviselőház a hét első napjaiban letárgyalta már az ujoncjavaslatokat, melyek a folyó évre egyáltalán nem foglalnak magukban létszámemelést; most a javaslatok részletes vitája folyik sekély mederben.

A házszabályrevízió fontos kérdése foglalkoztatja most leginkább a politikusokat. A tervezetet Nagy Emli módosításával a pártközi konferencia már elfogadta; most az egyes pártok elé került csütörtökön megvitatás alá, a Ház pedig pénteken foglalkozik csak vele. Bizonyos, hogy nagy vitákat fog provokálni, mert a nemzetiségek és a disszidensek a legmesszebbmenő obstrukcióra készülnek ellene.

Andrássy Gyula gróf erre nézve már ki is jelentette, hogy három hónapig állják az obstrukciót, de ha azon túl is tartana, feloszlatják a Házat, és hogy az ország az exlexbe ne kerüljön, a választásokat olyan időben írják ki, hogy az új parlament még az indemnitás lejártá előtt összeülhessen és megszavazhassa a költségvetést. Ha ez bekövetkeznék május elsején feloszlatnák a Házat és az új választások májusban lennének.

Nehéz és kemény harcok előtt állunk, de hát „a házszabályrevíziót vagy jól kell megcsinálni, vagy sehogy, de meg kell csinálni...”

Carolus.

Az élelmicikkek drágasága.

A kereskedelmi miniszternek ama leiratára, a melyben véleményt kért a hazai kereskedelmi és iparkamaráktól az élelmi cikkek drágasága folytán keletkezett nehéz életviszonyok javítására nézve, a marosvásárhelyi kamara által tett jelentésből kiemeltük a következő érdekes részleteket.

A kamara legelső sorban statisztikai adatokkal megvilágítja az élelmi és legfontosabb egyéb szükségleti cikkeknek 8 év óta történt árváltozásokat, valamint munkabéreknél mutatkozó emelkedéseket.

Ezekből vezeti le az életviszonyoknak kerületében mutatkozó súlyosbodását, meggyőződve mutatván ki, hogy a munkaadók helyzete sokkal nehezebb, mint a munkásoké.

Javaslatával így a viszonyok javítását célozza.

Átlagosan számítva a kamara kerületében az áremelkedés a nyolc év előttivel szemben a következő:

A marha husnál 50 százalék, a disznóhusnál 30 százalék, a szalonnánál 45 százalék, a disznózsírnál 39 százalék, a bsznál 43 százalék, a rozsnál 43 százalék, a tengerinél, ami itt szintén élelmi cikket képez 30-50 százalék, a burgonyánál 25 százalék, tűzifánál 37 százalékkal.

Ha egyedül Marosvásárhelyt vesszük figyelembe, mint a kerület legnagyobb ipari és kereskedelmi tekintetben is a legszámottevőbb városát a helyzet a következő: áremelkedés mutatkozik nyolc év alatt a marhahusnál és disznóhusnál 50 százalék, a szalonnánál 44 százalék, a disznózsírnál 25 százalék, a kenyérnek való 6-os számú lisztnél 50 százalék, búzánál 54 százalék, rozsnál 43 százalék, tengerinél 33 százalék, burgonyánál 42 százalék, babnál, lencsénél, borsónál, kölesnél semmi, a tejnél 14 százalék, a tűzifánál 30 százalék.

A főbb élelmi cikkek, mint a szalonna, zsir, liszt, tengeri és bur-

gonyát véve, ezeknek összesen átlagos áremelkedése 40 százalék.

A tojás, zöldség és vaj áránál változás nem észlelhető. A tojás ára évszakok szerint darabonként 4—8 fillér között váltakozott ezelőtt 10 évvel s most is úgy van, a zöldség potom olcsó, a vaj pedig: a teavaj állandóan 2 kor. 40 fill. és a főzni való vaj 1 kor 60 fillér.

Ezzel szemben a munkabéreknél nevezetesen a mezőgazdasági munkánál 50—100 százalék, az ipari munkáknál pedig kivétel nélkül több mint 100 százalékos béremelkedés.

A midőn tehát az összes élelmi cikkek átlagos áremelkedése az 51 százalékos meg nem haladja, a munka bérek viszont 50 százalékkal minden téren magasabbra emelkedtek, sőt az ipari munkánál a 100 százalékos is meghaladják; ebből az látszik, hogy itt a munkásság életviszonyai sem súlyosbodtak, sőt javultak.

Hogy a munkásság egy részének helyzetében általánosságban még sem észlelhető észrevehető javulás, ez könnyelmű életmódjának tulajdonítható. Számítatlan példa igazolja, hogy a takarékos munkás a mai kereseti viszonyok mellett tisztességesen él, némi vagyont is gyűjt és életbiztosítással gondoskodik aggkoráról, vagy halála esetére családjáról.

Nagy része azonban heti keresményét szombattól hétfőig elmulatja.

A munkaadóknak helyzete azonban éppen a feleségült munkabérek miatt sokkal súlyosabb, mert a fogyasztó közönség kereseti viszonyai nem állanak arányban a megdrágult ipari termékek árával, miért szükségleteit a lehető legminimálisabbra redukálta s így az iparos és kereskedő jövedelme sem áll semmikep arányban a megdrágult munkabérekkel és a rájuk nézve különösen nehéz életviszonyokkal aminek a következménye az iparosok tömeges felszegényedése s az, hogy önálló iparukról lemondva, inkább maguk is munkásokká lesznek.

Nem csupán a munkásoknak az érdeke tehát, hanem általános közérdek az életviszonyok kedvezőbbé tétele.

Minthogy pedig a munkabérek csökkenése már alig remélhető sőt a munkások azoknak további fokozását célozzák, az élelmi cikkek árának lehetőleg minden téren való javítására kell törekedni.

A husárának emelkedésére kétségtelenül nagy befolyással voltak az utóbbi évek rossz gazdasági viszonyai, főképp pedig az 1904. évi nagy szárazság, de nagy mértékben hozzájárult a szerb marha behozatalának két év előtt történt megtiltása.

Ezért kívánatos, hogy a Szerbiával való állatforgalom ismét helyreállíttassék, a mi a helyzet javítására nagy befolyással leend.

Befolyással van továbbá általában az élelmi cikkek árának emelkedésére a munkabérek növekedése a kis parasztgazdáknál a kormánysegélyek és szövetkezetek révén a fogyasztási képesség gyarapítására. Azon felül, hogy a szövetkezetek útján produktumok jelentékeny része felkeresi a távolabbi piacokat is, tehát a helyi fogyasztásra kisebb a kínálat.

Ami pedig a kenyer terményeket illeti, ezek drágaságára nagy befolyással van az 1906-ban létesített új vámtarifa, mely miatt rossz termés idején sem jöhet az országba külföldről gabona, mert a vámot nem bírja meg. Egyébként a gabonának az árát a világkereskedelem szabályozza s helyi viszonyok arra befolyást nem igen gyakorolhatnak.

A tűzifa eddig nem ismert magas ára a vagon hiányának és a magas szekér fuvarbérének tulajdonítható. Ha kellő számú vagon alkalmas időben fog majd rendelkezésre állani, a fuvar munka is jobban oszlik meg, mely esetben a faárak csökkenni fognak.

Általános érdek a magas fogyaszt-

tási adóknak és közterheknek csökkenése, ami az élelmi cikkek árára is minden bizonnyal érezhető befolyással lenne.

A munkás lakások tekintetében kívánatos, hogy az egyes községek tegyék lehetővé ilyen lakások építését a közterhek (adók) elengedésével és azza, hogy meghatározott évek alatt fizetendő törlesztéssel sajátukká tehessék.

A sör és bor magas adója miatt a munkás nép nem lehet ezen italok fogyasztója, pedig főképp a sör nem az élvezeti s fenyűzési cikkek közé tartozik, hanem mint üdítő és tápláló ital némely iparágak művelésénél életszükségleti cikket képez. De mert nálunk a sör adója 3 és fél százalék, akkor a mint pl. Ausztriában, lehetetlen az olcsó munkán a sörfajok gyártása. A bornál hasonló a helyzet. Egyforma ár adója a finom fajboroknak és a könnyű kerti boroknak: hektóliterenként 13 korona 38 fillér. A luxus borok ezt megbirják, de a gyöngébb minőségű borokra olyan súlytal nehezedik, hogy amiatt a munkás nép italává ezek sem válhatnak.

Kívánatos ennél fogva az egész boritaladó teljes eltörlése, a sörnél pedig a magas söradópótlék elengedése; viszont a szesz adójának 3—4 szeresre való emelése.

Igy lesz erőteljes munkabíró munkás osztályunk, amely kétszer-háromszor annyit bír dolgozni, mint ma s ha a munkabérek nem csökkennek is, azok a fokozott termelésben rekompenzáltak.

Lapzártá előtt.

A képviselőház csütörtöki ülésén az ujoncjavaslat megállapításáról szóló törvényt úgy általánosságban, mint részleteiben is megszavazták.

*

A szövetkezett pártok csütörtökön foglalkoztak a Nagy Emilefele indítvánnyal, melyet elfogadtak, pénteken pedig ő maga okolta meg a Ház ülésén indítványát és a házszabályok módosításának szükségességét. Közben fordulat történt az ellenzéki táborban is. Andrássy Gyula gróf belügyminiszter és a disszidens csoport között tárgyalások indultak meg, amelyek eredménye az, hogy a disszidensek nem folytatták a vitát az ujoncjavaslatok ellen és hogy a házszabályrevízió dolgában újabb pártközi tanácskozások tartatnak.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, mint a függetlenségi és 48-as párt elnöke azon sürgönyre, melyet Székelyudvarhely polgárai, a függetlenségi 48-as párt szervező gyűléséből hozzá intéztek, a következő távirati választ küldte:

Embery Árpád ügyvezető elnök Székelyudvarhely.

Székelyudvarhely város függetlenségi polgárságának párt-szervező gyűléséből nyert megleghangu üdvözlét és ragaszkodását melegen köszönöm és szívemből viszonzom.

Kossuth.

Rp. Keserű labdacok a Bömbölde részére.

Sign: Hetenként egy adag.

Benne vagyunk a farsangba, Sok a céő, heje-huja! A ki bolond az busuljon, Vagy kinek sok gondja vagyon.

Nem nyomja fejünket a bú, Köztünk senkise szomorú. Addig élünk, míg meghalunk, Holtunkig még mulatozunk.

Városunknak semmi baja, Vigan foly be pótdója, A hol bár csak kis bajt látunk Annak bizony fittyet hányunk.

*

A korcsmáros csak hallgatja, Ajkán vidám mosoly járja: Itt a farsang, hát vigadjunk, Boromnak végére járjunk, Abból is csak hasznót látunk...

Dr Veritás.

— A munkásbiztosító pénztár közgyűlése. A székelyudvarhelyi kerületi munkásbetegsegélyző és bal-esetbiztosító pénztár folyó hó 20-án este 7 órakor a városi tanácsház termében Betegh Pál igazgató-elnök vezetésével tartotta meg rendkívüli közgyűlését, melyen az elsőfoku iparhatóságot Soó Domokos városi tanácsos képviselte. A közgyűlés iránt a munkaadó tagok részéről feltűnően csekély érdeklődés mutatkozott; annál inkább érdeklődtek a munkások, kik épen háromszor annyian voltak jelen. A választott bíróság rendes ülnökeinek Benedek Géza, Konrád Albert, Gyertyánffy Gábor, Benkő József, Kállai Sándor timár, Tamás Lajos; helyettes ülnököknek: Tassaly Lajos, Kovács Domokos, Fazekas Hodor Károly, Antal Péter, az országos pénztár helyettes közgyűlési kiküldötteinek: Tamás Ignác, Ajvász Kristóf, Rác István munkaadók választottak meg. Az alkalmazottak sorából pedig rendes igazgatósági tagnak: Bembér Sándor, Derzsi Árpád asztalos; póttagnak: Heredörfer Márton és Pál József; felügyelőbizottsági tagnak: Kutas Sándor, választott. A választott bíróság rendes ülnökei: Nagy János cipészsegéd, Biró László, Virág Ferenc, Márton András, Ungár József, Nagy József, Szász Károly, Sezán György, Ilyés Domokos, Bodó Béla, helyettesek: Barabás Ignác, Miklós Mózes, Vári József, Tamás István, Dávidovics Gyula lettek. Az országos-pénztár közgyűlésébe Kutas Sándor és helyetteseinek Nagy János, Bombér Sándor, Simó Ferenc küldettek ki. A kerületi betegsegélyző által 1907. június végéig gyűjtött 9296 K 13 fillér vagyont az elnök javaslatára takarékpénztárilag kamatoztatják és abból a 20 hétnél tovább betegeskedő tagok s azok családtagjai segélyeztetnek. A nőtlen tagok heti 7 kor, és a nőstagok 10 kor. segélyt kapnak. E kérdésnél az elnökön kívül Soó tanácsos, Nagy János cipészsegéd, Bombér Sándor, Kutas Sándor és Vendár Ferenc szólaltak fel s tették beható vita tárgyává az ügyet.

— Székelyudvarhelyi Népművelési Egylet. Örömmel jelezhetjük, hogy a városunkban kulturális központot képezni szándékozó Népművelési Egylet tagjai napról-napra jelentékeny számmal szaporodnak. Mindnyájan átérezzük, hogy kell legyen egy segélyző és a létesítendő szakosztályai révén nevelő egyesület, mely az ifjúságot és felnőtteket egyaránt védje, oltalmazza, nevelje és oktassa. A Népművelési Egyletbe folytatólag tagokként jelentkeztek: Szorger Ferenc, Gyerkes Mihály, Kovács Gergely, Hartl Anna, Gáspár Ferenc, Wágner Gy. János, Meiszner Vilmos, Szentpétery Károly, ifj. Kovács Dénes, Némethi Albert, Balassy Ignác, dr. Pál Ernő, Lőrinc

László, Burghardt Gyula, Szeles Pál, Ábrahám Elek, Barabás Ferenc, Szentpétery Ferenc, Darócy István, Dávid Lajos, dr. Macskássy Ignác, Fábian Ferenc, Szabó József szabó, dr. Görgényi Károly, Sándor István, Májer János, Miklós Ferenc, Herteg Albert, ifj. Ferentzy Ferenc, Deréki Antal, Sándor Endre, dr. Kovács Jenő, Bodrogi István, ifj. Kassay F. Albert, Verestói Dániel, ifj. Vass András, Vetési Imre, ifj. Szalay Balázs, ifj. Weress György, Ambrus Pál, Kassay Dénes, Bardoc Ferenc, Szakács Gyula, Szakács József, Tamás Ignác, Vári Albert, dr. Kovácsy Albert, dr. Jodál Gábor, Ferenczi Károly, Baló Zsigmond. A folyamatban levő taggyűjtés eredményét a jövő számban közöljük. Támogassuk mindnyájan, a tagok sorába való belépésükkel, e nemes célú egyesületet.

— **Egyházi estély.** A székelyudvarhelyi ref. egyházközség ma, vasárnap d. u. 5 órakor a kollegium tornacsarnokában tartja harmadik egyházi estélyét, melyre a rendezők a következő változatot programot állították össze: 1. A gyülekezet éneke: Mindenható leborulva XXXIV. Dm 1. vers. 2. Szavál: Nosz Ilonka. 3. Felolvas: Biró Sándor koll. vallás-tanár. 4. Még egyszer... irta Szabó Jenő, szavalja: Benedek Aladár VIII. o. t. 5. Énekel: Manchen Margit, harmoniumon kíséri: Lányi Ibolyka. 6. „Magyarország” Sántha Károlytól; előadják: Farkas József VIII. o. t. (Hungaria), Nemes Imre VIII. o. t. (Evangelium), Mirtse Sándor VIII. o. t. (Tudomány), Gönczi László VII. o. t. (Jó barát), Pálfy László VII. o. t. (Vakhit), Palló Imre VII. o. t. (Ellenség). 7. Bezáró ének: Áldd meg Ur Isten... Belépés ingyenes, kegyes adományok a szegény tanulók javára szívesen fogadtatnak. Ezen estélyt rendezik: Biró Sándorné, Nagy Elemérné.

— **Az ipari munkások** szabad lyceumán a mult vasárnap délután Solymossy Endre biz. elnök tartott mindvégig nagy figyelemmel hallgatott előadást a történelem köréből Mátyás királyról. Történelmünk e magasan kiemelkedő alakját, mint nagy hadvezért, kiváló alkotó képességű királyt mutatta be előadó a hallgatóságnak, mely után ifj. Rájk József szavalta dicséretes ügyességgel Ravasz Árpád Kossuth lelke c. határos szép költeményét.

Ma délután 2 órakor Szarvas Arnold realiskolai tanár fog előadást tartani a Polgári kör nagytermében.

— **A „Szent Antal” estélyt,** mely a mult vasárnapról közbejött betegségek miatt elmaradt, ma vasárnap január 26-án tartják a kath. gimnázium nagytermében, a következő megváltozott műsorral: 1. Ének Szent Antalhoz. 2. Szabad előadást tart Burger Arthur tanár. 3. Ének, előadja Manchen Gretchen. 4. Benedek Aladár szavalja Jókai „Munkácsirab” című költeményét. 5. Hegedűn játszik Dr. Paál Árpádné, harmoniumon kíséri Dr. Göllner Béla. 6. Szavál Bagó Mariska. 7. Énekelnek: Göllner Béla, Károly, Emil, Ernő és Atilla. Kezdeté este 7 órakor. Rendezők: Dr. Göllner Béláné, Dr. Valencsik Ferencné és Medgyessy Emma.

— **A vasárnapi Munkás képző Országos Bizottság elnöke** K. Jónás Ödön műegyetemi tanár, a helybeli Szabad Lyceumok évi dotációját 300 koronáról az idén 400 koronára emelte fel; e nemes és szép cselekedet nem szorul külön dicséretre, de a székelyek szeretete és hálája lesz érte a méltó jutalom.

— **A Polgári önképző és segélyező egyesület** által kedden, e hó 28-án rendezendő fillérestélyen közreműködnek özv. Ferenczi Györgyné felolvas.; énekel Bárány Vilma és

Palló Imre; monologot ad elő Horváth József; szavál Gergely György. Az estély rendezői: Kassay Berta és Bardocz Rózsika. E hó 19 én tartott színelőadáson felülfizettek: Klein Géza 10 K, Solymossy Endre 5 K, Csillag István 2 K. N. N. 80 fillér, N. N. 1 K 40 f, N. N. 20 f. N. N. 10 f. Fogadják érte az egyesület hálás köszönetét.

— **Műkedvelő társulat alakítása.**

A városunkban legközelebb tartott műkedvelői előadások szép erkölcsi és anyagi sikere néhány lelkes egyben megérlette a gondolatot, hogy egy állandó műkedvelő társulat szervezése, a most szünetelő székely dalárda újéletre való ébresztésével milyen közhasznú, jótékony hatással volna szunnyadozó társadalmunk élnékitésére. A szervezkedés első lépésül egy szerdán estére a Polgári kör helyiségébe összehívott előértekezlet szolgált, melyen nem igen biztató jelül a meghívottak sem jelentek meg teljes számban, de a kik ott voltak a tárgy komolyságához illő nagy lelkesedéssel vitatták és világították meg a kérdést. Az értekezleten Duka András elnökolt, míg a jegyzői tisztségre Biró János kérésztett fel. Hosszu eszmecsere után, melyhez a jelen voltak közül sokan, de különösen Gyerkés Mihály, Deréki Antal, Hermann, Biró János, Benedek Géza, Mészáros Zoltán és Duka is hozzászóltak, abban történt megállapodás, hogy az értekezlet az eszmé szelesebb körben való megvitatására jövő vasárnapra, azaz február 2 ra meghívja a Polgári Önképző kör, a Székely Dalegylet, a Tisztviselők körének és a Kereskedelmi egyesület elnökeit és választmányi tagjait a Polgári Önképző kör nagytermébe és ott együttesen határoznak majd a további teendők felett. Mindenesetre kívánatosnak tartjuk egy állandó műkedvelői társulat és dalárda szervezését, mert szégyenletes dolog, hogy ebben nemcsak a hozánk hasonló nagyobb városok, de már a kisebb községek is megelőztek, holott az ilyen közművelődést szolgáló testület, még a jótékony-ságot is minden irányban hivatva volna szolgálni és terjeszteni.

— **Halálozás.** Ferenc József unitárius püspököt és családját súlyos csapás érte; fia Ferencz Gyula fiatal erdőmester szerdán, e hó 22 én reggel 6 órakor meghalt a kolozsvári Karolina kórházban, hol súlyos betegségével gyógykezelés alatt állott.

Özvegy Budai Teréz életének 75-ik évében, e hó 22-én rövid szenvedés után elhunyt. Temetése pénteken e hó 24-én délután 3 órakor ment végbe; gyászoló családja és nagyszámu közönség részvétele mellett.

Lapzártakor vesszük a szomorú értesítést, hogy Lukácsffy Dénes nyugalmazott vármegyei pénztárnok, Bikafalván meghalt.

— **A jótékony nőegylet** szerdán este tartott fillérestélye, minden tekintetben fényesen sikerült, mert régóta láttunk már olyan előkelő, diszes és nagy társaságokat városunkban egy célra egyesülni, mint ezen az estén, melyen a „Budapest” szálloda nagy étkező terme szinte kicsinynek bizonyult a vendégek befogadására. Az érdekes műsort Lányi Ibolyka kecsesen előadott prologusa nyitotta meg, melyet zajos tapsokkal jutalmaztak. Utánna Lányi Imre és Farczady Erzsike játszottak le egy kedves „Családi jelenet” meglepő ügyességgel és otthonossággal; majd Lányi Andor mulattatta egészséges humorával a közönséget és ezuttal is tanujelét adta színpadratermettségének. Az előkelő nagy társaság a kora hajnali órákig a legjobb kedélyhangulatban együtt maradt.

— **Az erdélyi református egyházkerület** igazgatótanácsa már határo-

zott a felett, hogy mikor válasszák meg néhai Bartók György utódját, az új református püspököt. E szerint az új püspök megválasztására a rendkívüli közgyűlés 1908. február 18 án délelőtt tíz órára hívják össze. A pályázatot azonban még e hó folyamán kiírják. Az igazgató tanács tagjai mindannyian Kenessey Béla kerületi főjegyzőt óhajtják az új püspöki állásba juttatni.

— **Kaáli Nagy József.** Dr. Nagy György országgyűlési képviselő, la punk illusztris munkatársának testvéröccse a napokban Kolozsvárt a Ferencz József tudományegyetemen vegyes vizsgáló-bizottság előtt az államtudományi államvizsgát kitűnő eredménnyel letette. A tehetséges ifjunak, ki az irodalom terén is szerzett már némi elismerést, őszintén gratulálunk a szép sikerhez!

— **Elítélt szociálisták.** A kolozsvári kőművesek még az 1907. év nyarán sztrájkba léptek, de mert a sztrájk sokáig tartott, a segédek közül többen munkába állottak. Hogy a sztrájkőröket megboszulják Bekker Pál munkavezetővel az élükön, a munkából hazatérő kőműveseket július 30 án megtámadták. A békésen haladó munkások nagyrésze futamodásban keresett menekülést, de a visszamaradt két kőművesegedet Kormos Pétert és Zágoni Györgyöt úgy elverték, hogy hetekig nyomták az agyat. A kolozsvári kir. törvényszék kétféle sulyos testi sértés miatt Bekker Pált másfél évi, Pál Janost egy évi és két hónapi, Fülöp Lajos és Baksa András kőművesegedet pedig 8—8 hónapi börtönre ítélte. Az odaváló királyi tábla pedig Bekker és Gál büntetését 10—10 hónapi börtönre szállította le. Ezt a büntetést a kuria második büntetőtanácsa is, — helyben hagyta.

— **Az óbudai képviselő választás,** melyben Botzenhardt János a függetlenségi párt jelöltje állott szemben Konyáthy Bélával a demokraták jelöltjével, az elsőnek fényes győzelmével végződött, a mennyiben Komjáthy a ki délután fel három órakor csak 238 szavazatot kapott, míg Botzenhardtnak már 541 szavazata volt, visszalépett a jelöltségtől, mire a választási elnök a választást befejezettnek és Botzenhardtot megválasztott képviselőnek jelentette ki.

— **A marhaállomány megvizsgálása.** A mult év folyamán különösen a felvidéken és néhány erdélyi vármegyében nagyobb mértékben elterjedt ragadós száj- és körömfájás a téli hónapokban örvendatosan csökkenvén, remélni lehet, hogy a betegség az óvó és elfojtó intézkedések pontos foganatosítása mellett a tavaszig vagy teljesen megszűnik, vagy pedig a fertőzött községek száma a minimumra redukálódik.

Nehogy azonban a tavaszi gazdasági munkák beálltával és az állatforgalom élénkülésével egyes helyeken esetleg eltitkolt betegség az országban széthurcoltassék, a földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy a legelőre való kihajtás előtt az ország hasított körmű állatállománya is, mint a lovak, darabonként pontosan megvizsgáltassék, hogy ezáltal a száj- és körömfájás eltitkolásából származó veszélyeknek idejekorán eleje vétessék. A miniszteri rendelet részletes utasítást tartalmaz a szarvasmarhák, a juhok, a kecskék és sertések miként való megvizsgá-

lása iránt, valamint az iránt is, hogy azon állatbirtokosok, akik nem akarják állataikat a vizsgálathoz elővezetni, vagy pedig akik állataikra állatorvos által állandóan felügyeltetnek, miképpen tartoznak állataikat megvizsgáltatni. A rendes vizsgálatra elővezetett állatokat az állatorvos díjmentesen vizsgálja meg és a betegekkel való elbánásra vonatkozólag is díjmentesen ad tanácsot; a vizsgálat összes költségeit az államkincstár viseli. A gazdák saját érdeke, hogy ezen nagy fáradsággal és költséggel járó vizsgálatokat a maguk részéről jóindulattal támogatassák.

— **A kivándorlás rendezése.** A függetlenségi és 48-as párt kivándorlási bizottsága szerdán este Ugron Gábor elnöklésével ülést tartott. Beható tanácskozás után a bizottság a következőkben állapodott meg: 1. Megbizzza elnökét, Ugron Gábort, sürgesse meg Andrassy Gyula gróf belügyminiszternél a kivándorlás és a bevándorlás rendezésére vonatkozó törvényjavaslat beterjesztését és kéri a javaslatnak a kivándorlási bizottság tagjai között előleges kiosztását, hogy kellő tanulmányozás tárgyává tehessek. 2. Az anyag feldolgozását addig is öt részre osztja és pedig: a) a kivándorlás okai; a kivándorlás korlátozása, az állam érdekében jogos megnehezítése, s a kivándorlók helyzete, életviszonyai Amerikába érkezésükig; b) a kivándorlottak helyzete, gondozása, felügyelete Amerikában; c) a visszavándorlás iránnyitása Amerikából; d) a visszavándorlottak elhelyezése itthon; e) a székelyek kivándorlása és visszavándorlása. Előadól megválasztottak a) Beck Lajos, b) ifjabb Madarász József, c) és d) Mérey Lajos, e) Ferencz Géza. A bizottság legközelebbi ülésében az elnök a belügyminiszternél a végzetekről tesz jelentést és ehhez képest szabja meg az előadók munkája beterjesztésének a határidejét.

— **Zenekedvelők és zenészek** figyelmébe! Hegedűk, hegedűvonók, hurok, gyanták, vonósőrök és más felszerelések — legjobb minőségben; Okarinák nagyválasztékban; hangsi-pok, harmonikák, klarinétnyelvek stb. előnyös árak mellett kaphatók: Betegh Pálnál Székelyudvarhelyt.

— **Könyvkötő tanulóknak** felvesz egy jóra való fiut azonnal Betegh Pál könyvkötő-intézetébe Székelyudvarhelyt.

Kiadja: Betegh Pál újságkiadó intézete.

Eladó üzlet. Nagyközségben, keresztes ut mellett, jó forgalmu fűszerüzlet több évre bérbe vehető, esetleg örökáron eladó. Cím e lap kiadóhivatalában.

Cimbalomtanítás.

Külföldi utazásomról haza érkezve, tisztelettel értesitem a zenekedvelő közönséget, hogy cimbalomórákat a legmagasabb kiképzésig adok hangjegy szerint, vagy anélkül. Zongora- és cimbalomhangolásokat elvállalok. Bővebb tájékozódás e lap kiadóhivatalánál nyerhető. Kiváló tisztelettel: Balucz Bálint, szolista cimbalomművész.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Védjegy: „Horgony“

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótlék

egy régióknak bizonyult háziaszer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvénynél, oszónál és megfázéseknél, bedörzsölésével söléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.- és újszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszeriára az „Arany oroszlánhoz“,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.

Képes levelezőlapok, finom hazai
levélpapírosok dobozokban és do-
boz nélkül nagy választékban kaphatók

BETEGH PÁL
könyv-, zenemű- és papírkereskedésében Székelyudvarhelyen
Névjegyek izléses kivitelben készíttetnek

Sz. 5244—906. szb.

Pályázati hirdetmény.

Székelyszenterzsébet és Székelyandrásfalva községekből álló **körbábai állásra** ezennel pályázatot hirdetek s felhívom az érdekelteket, hogy az eddigi működéseiket igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványukat **folyó évi március hó 2-ig** alólírt fősztolgabíróhoz annál is inkább adják be, mert a később beérkezett folyamodványok figyelembe nem vehetők.

Az állással járó javadalom:

Rendes fizetés évenként 100 kor.

Lakbér 40 „

köteles ezért és 2 korona külön díj fizetésért minden egyes szülésnél közreműködni.

Székelykeresztur, 1908. január 9-én.

Biró Dénes,
lb. fősztolgabíró.

Udvarhelymegyei Takarékpénztár

Részvénytársaság

1908. évi február hó 16-án délelőtt 9 óra-
kor Székelyudvarhelyen, hivatalos helyiségében tartja

XXVI. rendes közgyűlését.

Tárgysorozat:

1. Az Igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése a lefolyt üzletéről, a mérleg megállapítása és a nyereség felosztására vonatkozó javaslata.
2. Az Igazgatóság és felügyelő bizottságnak szabályszerű felmentése iránti határozat.
3. Oklándi tisztviselők állásának rendszeresítése és fizetések megállapítása.
4. Tisztviselőknek drágasági pótlék engedélyezése.
5. Választások.

Figyelmeztetés! A közgyűlésre a t. részvénytulajdonosok azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt a gyűlés megnyitására lehetőleg a megelőző két napon az intézet pénztáránál letenni és magukat igazoló jeggyel ellátni sziveskedjenek.

A mérleg, valamint az Igazgatóság évi jelentése a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt a részvényeseknek rendelkezésére áll, Székelyudvarhely, 1908. január hó 17.

Az igazgatóság.

Sz. 114—908. szb.

Pályázati hirdetmény.

Székelykereszturi járás, **székelyszenterzsébeti körorvosi állás betöltésére** ezennel pályázatot nyitok s egyúttal felhívom az érdekelteket, hogy **folyó évi március hó 1-ig** szabályszerű folyamodványukat az alólírt fősztolgabíróhoz nyújtsák be, mert a később érkezett folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Ez állással járadalom jár:

1. 1000 korona fizetés negyedévi utólagos részletekben, a községek pénztárai kötelesek fizetni.
2. 300 korona havi körutak díja.
3. A megyei szabályrendeletben megállapított eljárási díjak.

Ezért köteles a körhez tartozó községeknek egészségi ügyeit ingyen ellátni, félhavi jelentést a fősztolgabírói hivatalhoz, egész havit a járási orvos urhoz megtenni.

Székelykeresztur, 1908. január 16-án.

Biró Dénes,
tb. fősztolgabíró.

Sz. 113—908. szb.

Pályázati hirdetmény.

Székelykereszturi járásban **Etéd** község központtal üresedésben levő **körorvosi állás** betöltésére ezennel pályázatot nyitok s felhívom az érdekelteket, hogy **folyó évi március hó 1-ig** szabályszerűen felszerelt folyamodványukat alólírt fősztolgabíróhoz annyival is inkább adják be, mert a később érkezett folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Az állással járó javadalmazás:

1. 1000 korona fizetés, melyet utólagos részletekben a községek pénztára fizet.
2. 250 korona fuvardíj a havi körutak megváltása fejébe.
3. Természetbeni 4 szobából lakás és egy hold területükert.
4. A vármegyei szabályrendeletben megállapított eljárási díjak.

Ezért köteles a 12 községben egészségi ügyeket, a melyeket szabályrendelet vagy törvény előír, ellátni, félhavi jelentést a fősztolgabírói hivatalhoz, az egész havit a járási orvoshoz megtenni.

Székelykeresztur, 1908. január 16.

Biró Dénes,
tb. fősztolgabíró.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle

pemetefü-cukornál.

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan **Réthy** felét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzat van,

Egy doboz 60 fillér.

Csak **RÉTHY-**felét fogadjunk el!

HÖLGYEIM!

Csak egyszer, próbaképpen rendeljék meg a csodahatású szépítő szert, a dr. Biró-féle **HAVASI GYOPÁR-CRÉMET**, és meg fognak róla győződni, hogy ezen csodaszer azonnal eltávolít **szeplőt, májfoltot**, mindenféle tisztátalanságot az arcról és a bőrnek gyönyörű üdöséget, fiataloságot kölcsönöz. Nagy tégely 1 korona, próbatégely 70 fillér.

Vérszegénység, étvágytalanság, idegesség gyógyítására a leghatásosabb készítmény a dr. Biró-féle **TOKAJI CHINA-VASBOR**. Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért. 1 üveg ára 2 kor. 40 fillér.

„ARANYHARMAT.“

A legdivatosabb hajszínt, a szép aranyzóke haját lehet használata által megszerezni. E szer teljesen ártalmatlan úgy a hajra, mint az általános egészségre. Nem fest! Nem piszkít! Egy üveg ára 3 K.

Mindezekből főraktár: **WOLF** gyógyszerertár Kolozsvár.
Székelyudvarhelyen kapható: **NAGYSOLYMOSI KONCZ ÁRMIN** „Oroszlán“ gyógyszerertárban és **SOLYMOSSY-féle** gyógyszerertárban.